

МАЙСТЕР РІДНОГО СЛОВА

(До 150-річчя від дня народження Василя Семеновича Стефаника)

Василь Стефаник – поет українського села, що надзвичайно тонко відчував його красу, долю і недолю селянського життя, розумів болі і радощі селянина. Твори письменника відзначаються яскравістю змальованих картин, ніжним ліризмом, художньою довершеністю, оригінальністю та самобутністю. Він став майстром стислої соціально – психологічної новели в Україні. Реалізмом і майстерністю Стефаникових творів захоплювались всі, хто знайомився з його творами.

Народився Василь Семенович Стефаник 14 травня 1871 р. в селі Русів Снятинського повіту на Станіславщині (нині — Івано-Франківщина) у сім'ї заможного селянина. Після навчання в школах у селі Русові та місті Снятині він 1883 р. вступив до польської гімназії у Коломиї. Тут зав'язалася дружба Василя Стефаника з Лесем Мартовичем. За українську громадсько-політичну діяльність їх обох у 1890 р. виключили з гімназії. В. Стефаник переїхав до Дрогобича і вступив до місцевої гімназії, яку закінчив 1892 р. Того ж року він вступив на медичний факультет Краківського університету, де вчився до 1900 р. У вересні 1903 р. В. Стефаник відвідав Наддніпрянську Україну: був присутнім на відкритті пам'ятника І. Котляревському в Полтаві й зустрічався з Лесею Українкою, Михайлом Коцюбинським та ін. З 1903 р. В. Стефаник постійно жив у селі: до 1909 р. — у Стецеві, а потім до кінця життя— у Русові. 1907 року письменник став заступником депутата австрійського парламенту В. Охрیمовича. Після того як 1908 року В. Охрیمович зрікся мандату, В. Стефаникові довелося виконувати обов'язки депутата аж до розпаду Австро-Угорської імперії 1918 р. У період визвольних змагань В. Стефаник брав участь у роботі Української національної ради Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР), у складі делегації ЗУНР відвідав Київ під час проголошення соборності українських земель 22 січня 1919 р. Перебуваючи в тій частині України, що була під владою Польщі, В. Стефаник активно цікавився подіями в УРСР, відсилав до радянських журналів («Вопліте», «Червоний шлях», «Плуг») свої нові твори. Відгуком на літературну дискусію 1925 – 1928 рр. стала новела «Межа» (1926 р.), яка мала присвяту «М. Хвильовому» і була надрукована у «Літературно-науковому віснику», що його редагував Д. Донцов.

В. Стефаник – один із представників «Покутської трійці» (умовне об'єднання трьох українських письменників: Василя Стефаника, Леся Мартовича та Марка Черемшини). Назва походить від регіону, оскільки усі троє були з Покуття. Завдяки постійній та тісній співпраці молоді письменники пройшли так звану Франкову школу та сформувалися під його безпосереднім впливом. Саме І. Франко брав активну участь у становленні та формуванні таланту Стефаника, Мартовича та Черемшини. Літературну діяльність В. Стефаник розпочав поезіями в прозі (1896 – 1898 рр.). У жовтні 1897 р. на сторінках чернівецького часопису «Праця» була надрукована новела «Виводили з села», пізніше — новели «У корчмі», «Стратився», «Синя книжечка» та «Сама саміська», які одразу зробили його широковідомим українським письменником. Ці твори увійшли до першої збірки В. Стефаника «Синя книжечка» (1899 р.). Пізніше виходили книги новел «Камінний хрест» (1900 р.), «Дорога» (1901 р.), «Моє слово» (1905 р.), «Земля» (1926 р.). Шанувальники творчості митця називали його, за висловом Марка Черемшини, «поетом мужицької розпуки».